

PERSMEDEDELING

02/03/2026

Reactie Vlaamse Milieumaatschappij op VRT-berichtgeving over houtverbranding

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) neemt kennis van de berichtgeving van VRT NWS over houtverbranding en luchtkwaliteit en wil daarbij een aantal feitelijke rechtzettingen en belangrijke nuanceringsaanbrengen.

De VMM gebruikt voor de rapportering van de emissies van huishoudelijke houtstook het Vlaams emissiemodel (EISSA-B) dat de emissies berekent volgens kacheltype, en de leeftijdsverdeling ervan. Dit kachelpark is gebaseerd op enquêtes en wordt gecombineerd met de bijhorende internationaal erkende en best beschikbare wetenschappelijk emissiefactoren (gepubliceerd in het EMEP/EEA air pollutant emission inventory Guidebook 2023), dat in verschillende lidstaten wordt toegepast. Dit kader laat toe om emissies op een consistente manier te vergelijken tussen landen, maar kent – zoals alle modellen – beperkingen wanneer het gaat om snelle gedragsveranderingen of sterk lokale effecten. Die beperkingen betekenen echter niet dat de emissierapportering fout of onbetrouwbaar is, zoals in de berichtgeving impliciet wordt gesuggereerd. De cijfers over gebouwenverwarming uit de emissie-inventaris worden bovendien internationaal geaudit.

In het VRT-artikel wordt een rechtstreeks verband gelegd tussen gemeten concentraties van benzo(a)pyreen in de lucht en berekende emissies. Het is belangrijk te benadrukken dat dit twee verschillende grootheden zijn. Emissies worden op jaarbasis berekend aan de hand van modellen, terwijl luchtconcentraties of immissies gemeten worden aan meetstations en sterk beïnvloed worden door lokale omstandigheden zoals weersomstandigheden, spreiding en stookgedrag. Dat onderscheid is essentieel om trends correct te interpreteren, maar komt in de berichtgeving onvoldoende aan bod.

De VMM stelt bovendien vast dat de dataset die door VRT wordt gebruikt voor de evolutie van benzo(a)pyreenconcentraties methodologisch fout is samengesteld. Het lijkt erop dat de som werd genomen van alle meetposten die over een volledige tijdsreeks tussen 2016 en 2024 beschikken, in plaats van correcte jaargemiddelden per meetstation of een representatieve aggregatie.

Daarnaast wil de VMM verduidelijken dat het Vlaamse luchtkwaliteitsbeleid niet enkel wordt gevoerd op basis van ingeschatte emissies. Daarbij is het relevant dat na de uitzonderlijke pieken in 2022 inmiddels ook metingen voor 2023 en 2024 beschikbaar zijn, die opnieuw lagere waarden tonen. Het blijft echter zeer moeilijk om jaar-op-jaar schommelingen rechtstreeks te koppelen aan de evolutie van de uitstoot en het aantal of het type houtkachels. Zoals de VMM eerder communiceerde, kunnen fluctuaties van jaar tot jaar het gevolg zijn van weersomstandigheden. Neerslag kan de stoffractie uitwassen en wind kan meer of minder verontreinigde lucht aan- of afvoeren, terwijl koudere wintermaanden leiden tot meer uitstoot door gebouwenverwarming. Dit geldt expliciet ook voor het jaar 2022.

In de berichtgeving wordt verder verwezen naar bijlage 2 van VORA 2025 als zou die kritiek bevatten op de emissierapportering. Dit is onjuist. Die bijlage handelt over de onzekerheden bij het voorspellen van toekomstige emissies en niet over de kwaliteit of betrouwbaarheid van de historische emissierapportering zoals die vandaag gebeurt.

Ook de verwijzing naar wetenschappelijke kritiek in een VITO-rapport is niet correct. De gesuggereerde methodologische kritiek is niet terug te vinden in het VITO-rapport van 2019. Vermoedelijk wordt verwezen naar een VITO-rapport uit 2020, maar die nuance ontbreekt in de berichtgeving, wat leidt tot verwarring over de wetenschappelijke basis van de aangehaalde conclusies.

Wat de cijfers over houtkachels betreft, wijst de VMM erop dat de in het artikel aangehaalde Agoria-cijfers betrekking hebben op de Belgische verkoop en niet specifiek op Vlaanderen. Daarbij komt dat Wallonië een bewust beleid voert dat de verkoop van nieuwe houtkachels stimuleert, wat de Belgische cijfers sterk beïnvloedt. De VMM erkent dat de kennis over houtverbruik en de samenstelling van het Vlaamse kachelpark onvolledig is. Dat is geen nieuw inzicht, maar een gekende uitdaging. De energiecrisis van 2022 heeft het stookgedrag bovendien sneller doen veranderen dan statistische systemen kunnen volgen, wat in heel Europa leidt tot spanningen tussen metingen en modellen.

Tot slot benadrukt de VMM dat zij actief werkt aan een betere onderbouwing van het beleid rond houtverbranding, onder meer via fijnstofprojecten, lokale meetcampagnes, ondersteuning van lokale besturen en verdere kennisopbouw. Transparantie over onzekerheden en continue verbetering van data zijn daarbij essentieel. De VMM blijft zich inzetten voor een correcte wetenschappelijke onderbouwing, zorgvuldige communicatie en een effectief beleid voor gezonde lucht in Vlaanderen.

De Vlaamse Milieumaatschappij is een Vlaamse overheidsinstelling die zich sterk opstelt als oplossingsgerichte partner. De VMM wil een positieve impact hebben op de leefomgeving in Vlaanderen en er mee voor zorgen dat die klimaatbestendig wordt. Samen met partners en belanghebbenden streeft de VMM naar resultaten op het terrein en in het beleid. Meer info op vmm.vlaanderen.be.